

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

22 ianuarie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Constantin Gurschi,

Judecătorii – Ion Arhiliuc și Iurie Diaconu, examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Pavel Guțan și de inculpatul Raru Vladimir împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2013, în cauza penală în privința lui

Raru Vladimir Vasilii, născut la 19 august 1975, originar și domiciliat în mun. Chișinău, str-la Studenților 11/2, ap. 43, cetățean al R. Moldova.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. Instanța de fond din 18 iulie - pînă la 06 decembrie 2012;*
- 2. Curtea de Apel Chișinău din 11 ianuarie - pînă la 22 mai 2013;*
- 3. Curtea Supremă de Justiție din 23 octombrie 2013- pînă la 22 ianuarie 2014;*

Colegiul penal asupra recursurilor,-

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 06 decembrie 2012, Raru Vladimir a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, cu aplicarea art. 364/1 alin. (8) CPP, la 2 ani închisoare, iar în baza art. 90 Cod penal, pedeapsa aplicată i-a fost suspendată condiționat pe un termen de 2 ani.

A fost admisă acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Burduja Anton, fiind încasat de la Raru Vladimir în beneficiul lui Burduja Anton cu titlu de prejudiciu material suma de 9.010, 61 lei, cu titlu de prejudiciu moral suma de 50.000 lei și 1500 lei cheltuielile pentru serviciile avocatului, iar în total suma de 60.510, 61 lei.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat în fapt că, Raru Vladimir, la 07.04.2012, aproximativ la 09:30, conducînd automobilul de model "VAZ 21070" cu n/î K 839 EP 190, în mun. Chișinău, se deplasa cu viteză sporită pe str. Socoleni din direcția str. Iazului în direcția str. Calea Orheiului din mun. Chișinău.

În timpul deplasării, ajungînd în apropierea blocului locativ de pe str. Socoleni 8, nu a manifestat prudență sporită la trafic și anume, nu a ținut permanent seama de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, prin ce a ignorat cerințele pct. 45 alin. (1) și (2); 47 alin. (1) lit. a); 10 alin. (1) lit. b) ale Regulamentului Circulației Rutiere, și ca urmare la apariția obstacolului pe carosabil a aplicat frînarea bruscă, însă consecință a vitezei excesive și că automobilul se afla echipat cu anvelope de iarnă (crampoane), a pierdut controlul volanului și a derapat pe banda opusă de deplasare după care s-a lovit în parapetul de metal ce separă carosabilului de trotuarul destinat circulației pietonilor, după care cu partea frontală a automobilului a tamponat pietonul Burduja A., care se deplasa regulamentar pe trotuarul din partea stîngă a carosabilului

în aceeași direcție relativ deplasării unității de transport, iar în rezultatul accidentului rutier pietonului Burduja A., i-au fost cauzate vătămări corporale grave.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința instanței de fond, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul **Raru Vladimir** să fie condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis.

În susținerea cerințelor sale procurorul a invocat că, prima instanță în partea descriptivă a sentinței nu s-a expus asupra pedepsei complementare, ceea ce era obligatoriu în cazul dat, iar pedeapsa principală numită inculpatului este prea blândă și nu va contribui la prevenirea unei recidive din partea acestuia, deoarece inculpatul nu a conștientizat fapta comisă, nu a recuperat paguba materială și morală pricinuită părților vătămate.

3.1. Inculpatul Raru Vladimir, la fel a contestat cu apel sentința instanței de fond solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, aplicându-i prevederile art. 79 Cod penal să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de amendă, or instanța de fond nu a ținut cont de atitudinea lui față de cele săvârșite, că și-a recunoscut vina, nu are antecedente penale, a contribuit la descoperirea infracțiunii, are loc permanent de trai, are la întreținere 2 copii minori, se caracterizează pozitiv, dorește să restituie paguba morală. La fel, indică că acțiunea civilă înaintată de partea vătămată o recunoaște parțial și anume este de acord să restituie prejudiciu material integral, iar cel moral parțial.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2013, a fost respins ca nefondat apelul inculpatului Raru Vladimir și admis apelul procurorului, casată decizia instanței de fond în latura stabilirii pedepsei, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care lui Raru Vladimir recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, i-a fost aplicată pedeapsa sub formă de 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, iar în baza art. 90 Cod penal, pedeapsa aplicată i-a fost suspendată condiționat pe un termen de 3 ani.

4.1. La adoptarea soluției date, instanța de apel a constatat că, starea de fapt reținută în sarcina inculpatului Raru Vl. în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, de către prima instanță și expusă conform prevederilor legii în sentința atacată a fost probată la judecarea cauzei integral și în această parte sentința nici nu se contestă.

Referitor la motivul invocat în apelul inculpatului Raru Vl., în partea ce ține de aplicarea art. 79 Cod penal, cu stabilirea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege, instanța de apel a considerat că nu au fost stabilite circumstanțe excepționale și de aceea apelul urmează a fi respinse ca nefondat.

Analizând motivele apelului acuzatorului de stat cu privire la aplicarea pedepsei inculpatului, instanța de apel a conchis, că prima instanță corect și în corespundere cu prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal a concluzionat despre necesitatea aplicării pedepsei sub formă de închisoare cu suspendarea executării pedepsei, însă concomitent, nu au existat motive de aplicare a pedepsei sub limita minimă prevăzută

de sancțiunea art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, chiar și prin prisma art. 364/1 CPP, reieșind din următoarele motive :

- **în primul rând**, judecarea cauzei în procedura prevăzută de art. 364/1 CPP nu impune neapărat reducerea pedepsei anume din limita minimă prevăzută în sancțiunea legii penale imputate;

- **în al doilea rând**, în sentință lipsesc concluziile instanței referitor la neaplicarea pedepsei complementare, care este expres prevăzută în sancțiunea art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal;

- **în al treilea rând**, instanța de judecată nu a ținut cont de circumstanțele comiterii infracțiunii și anume de atitudinea nepăsătoare a lui Raru Vl., față de necesitatea respectării Regulamentului Circulației Rutiere în situația în care dînsul prin localitate se deplasa cu viteza mai mare de 80 km/oră;

- **în al patrulea rând**, instanța de judecată nu a ținut cont de neconștientizarea de către inculpat a faptei comise și ignorarea de către dînsul a obligațiilor sale de posesor al mijlocului de transport de a recupera prejudiciul în situația în care victimei i-au fost cauzate leziuni corporale grave și avea necesitatea stringentă de a primi tratamentul medical.

Așadar, având în vedere circumstanțele cauzei, că inculpatul Raru Vl. anterior nu a fost condamnat, este căsătorit, are un copil minor la întreținere, nu este angajat în câmpul muncii, a recunoscut vina pe deplin, s-a căit în cele comise și a acceptat judecarea cauzei în baza probelor administrate la urmărirea penală, instanța de apel a considerat la fel ca și prima instanță, că nu se impune necesitatea izolării inculpatului de societate dar a-i stabili pedeapsa inculpatului cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, însă termenul de pedeapsă cu închisoare urmează a fi stabilit în limitele sancțiunii legii penale imputate, adică pe termenul de trei ani cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe același termen de 3 ani și concomitent cu stabilirea termenului de probă de 3 ani.

5. Procurorul, în temeiul art. 427 alin (1) pct. 6), 10) CPP, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitînd casarea acesteia în latura pedepsei, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceiași instanță de apel în alt complet de judecată, deoarece instanța de apel în viziunea recurentului, la individualizarea pedepsei inculpatului nu s-a acordat deplină eficiență prevederilor 414 CPP, art. 61; 75 Cod penal precum și explicațiilor de la pct. 14 din Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12 decembrie 2005 ”*Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*”, cu modificările ulterioare, astfel că, pedeapsa stabilită nu este echitabilă în raport cu fapta comisă și nu va atinge scopul pedepsei penale.

În acest context, procurorul consideră eronată invocarea de către instanța de judecată a unor circumstanțe excepționale cauzei cum ar fi recunoașterea vinei de către inculpat și contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, motive care au stat la baza aplicării art. 90 Cod penal.

Or, invocă recurentul, opinia publică incriminează iresponsabilitatea conducătorilor auto. Aceștia nu sesizează nici sub o formă gravitatea acțiunilor lor, folosind conștient și direct mijloacele cu izvor de pericol sporit, la exploatarea cărora este obligatorie respectarea necondiționată și strictă a regulilor ce asigură a securitatea funcționării, precum sunt Regulamentul Circulației Rutiere.

În sprijinul acestor concluzii, procurorul a invocat că instanța de judecată a ignorat faptul că Raru VI. a comis o infracțiune gravă, în rezultatul căreia a cauzat părții vătămate Burduja A. leziuni corporale grave, mai mult, instanța de fond nu a ținut cont de comportamentul inculpatului față de partea vătămată pe tot parcursul examinării cauzei, că prejudiciile materiale nu au fost recuperate, prin urmare aplicarea art. 90 Cod penal cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu-și va atinge scopul scontat.

5.1. Inculpatul Raru Vladimir, la fel în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În susținerea acestor cerințe inculpatul a invocat că, instanța de apel la adoptarea deciziei a ignorat prevederile art. 78, 79 Cod penal și nu a luat în considerație că el și-a recunoscut vina, comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, nu are antecedente penale, a contribuit la descoperirea infracțiunii, că are loc permanent de trai, are la întreținere 2 copii minori, se caracterizează pozitiv, dorește să restituie paguba morală.

Astfel, invocă recurentul, circumstanțele enunțate pot fi considerate temeuri pentru aplicare a unei pedepse cu amenda fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

La fel, inculpatul a mai menționat că, în ședința instanței de apel acesta și-a modificat cerințele invocate în cererea de apel referitor la prejudiciul moral, însă instanța de apel în decizie nu s-a pronunțat asupra acțiunii civile astfel se impune rejudecarea cauzei.

6. Verificând argumentele invocate de procuror și de inculpatul Raru Vladimir, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea recursurilor ordinare, reieșind din următoarele considerente.

Referitor la recursul ordinar declarat de procuror.

6.1. Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) CPP, hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Însă, aceste temeuri pentru declararea recursului ordinar nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului înaintat, nefiind stabilite presupusele erori de drept invocate de recurent.

6.2. Potrivit textului recursului, recurentul este de acord cu circumstanțele de fapt stabilite, însă, critică hotărîrea instanței de apel sub aspectul greșitei individualizări a pedepsei aplicate, fără a invoca argumente concrete în raport cu temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) CPP. În acest sens, Colegiul penal conchide că, nu pot fi acceptate ca erori de drept următoarele motive invocate de procuror, - „... *opinia publică incriminează iresponsabilitatea conducătorilor auto. Aceștia nu sesizează nici sub o formă gravitatea acțiunilor lor, folosind conștient și direct mijloacele cu izvor de pericol sporit, la exploatarea cărora este obligatorie respectarea necondiționată și strictă a regulilor ce asigură a securitatea funcționării, precum sunt Regulamentul Circulației Rutiere.*”

Astfel, instanța de recurs, respinge argumentele recurentului, precum că la individualizarea pedepsei inculpatului, instanța de apel neîntemeiat i-a stabilit o pedeapsă cu aplicarea art. 90 Cod penal, or, în acest sens instanța de apel just a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, luînd în considerație că inculpatul anterior nu a fost condamnat, este căsătorit, are copil minor la întreținere, nu este angajat în câmpul muncii, a recunoscut vina pe deplin, s-a căit de cele comise și a acceptat judecarea cauzei în baza probelor administrate la urmărirea penală.

La fel, Colegiul penal menționează, că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată și executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate, precum și posibilitatea obținerii corectării și reeducării vinovaților, avînd în vedere atît principiul prevăzut în art. 4 Cod penal – umanismul legii penale, cît și prevederile art. 61 Cod penal.

Deci, criticele formulate de recurent, enunțate la pct. 5 al prezentei decizii, prin care se susține că instanța de apel la stabilirea pedepsei inculpatului greșit a aplicat prevederile art. 90 Cod penal, - instanța de apel le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie la pct. 4.1, iar decizia instanței de apel în totul corespunde prevederilor art. 415- 417 CPP, soluție, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin, și a cărei reluare nu se mai impune.

Colegiul penal menționează că, potrivit art. 424 alin. (2) CPP, instanța de recurs judecă cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 CPP, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului. Această dispoziție legală definește natura juridică a recursului ca fiind o cale de atac devolutivă de drept.

În atare circumstanțe, raportînd situația reținută în cauză, la prevederile art. 432 alin. (2) CPP, rezultă că lipsesc temeiuri de drept de casare a hotărîrii adoptate în cauza inculpatului Raru VI. și, prin urmare, se impune soluția inadmisibilității recursului ordinar declarat de procuror, ca fiind vădit neîntemeiat.

Referitor la recursul ordinar declarat de inculpatul Raru Vladimir.

6.3. Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP, hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Însă, acest temei pentru declararea recursului ordinar nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului înaintat, nefiind stabilite presupusele erori de drept invocate de recurent.

Potrivit art. 432 alin. (4) CPP, recursul se consideră admisibil în cazul în care acesta îndeplinește cerințele de formă și conținut, iar temeiurile invocate se încadrează în cele enumerate în art. 427 CPP – în caz, în care este prezentă încălcarea gravă a drepturilor persoanei, iar cauza prezintă un interes deosebit pentru jurisprudență.

La fel, în sensul art. 429 alin. (1) CPP, recursul trebuie să fie motivat, iar potrivit art. 430 CPP, trebuie să conțină elemente obligatorii stipulate expres, cu motivarea temeiurilor prevăzute în art. 427 CPP.

Prin urmare, reglementarea dreptului de a declara recursul ordinar împotriva hotărîrii instanței de apel reprezintă, din partea titularului, atât un drept procesual de dezvoltare a atribuțiilor prevăzute de lege, cât și o obligație de a formula cererea respectivă în strictă conformitate cu cerințele stipulate în articolele 427, 429 și 430 CPP. Una din aceste cerințe este ca cererea respectivă să conțină motivele recursului cu argumentarea ilegalității hotărîrii atacate, adică recursul să fie motivat.

Odată ce temeiul, aplicarea căruia ar conduce la soluția privind casarea hotărîrii atacate, nu este argumentat, instanța de recurs n-are dreptul ca, din oficiu, să-l argumenteze, dat fiind faptul că se încalcă dreptul la un proces echitabil, instanța devenind, astfel, părtinitoare.

De vreme ce temeiurile pentru care se poate declara recursul împotriva hotărîrilor instanțelor de apel sunt expuse și limitativ enunțate de art. 427 CPP, rezultă că motivarea acestuia trebuie să se refere numai la acele temeiuri cu indicarea expresă a textelor de lege pe care se întemeiază.

6.4. Raportînd aceste prevederi legale la conținutul cererii de recurs formulate de recurent, se observă că acesta invocă două motive, - precum că instanța de apel urma să-i aplice prevederile art.79 Cod penal stabilindu-i pedeapsa cu amendă și, că instanța de apel era obligată să examineze cerințele sale de completare a apelului invocate în ședința de judecată, în sensul micșorării cuantumului prejudiciului moral încasat conform sentinței în sumă de 50000 lei.

Colegiul penal, relevă că primul motiv invocat de inculpat nu conține careva semne ale unei erori de drept, or în acest sens instanța de apel s-a expus argumentat în decizia adoptată că, circumstanțele descrise de inculpat, a se vedea **pct.5.1** supra, au fost luate în considerație la individualizarea pedepsei ca atenuante, astfel că, acestea neputînd a fi apreciate repetat ca circumstanțe excepționale.

În ce privește al doilea motiv, ce ține de completarea cererii de apel de către inculpat în defavoarea părții vătămate, la etapa dezbaterilor judiciare în instanța de apel, Colegiul penal menționează următoarele.

Potrivit art. 405 alin. (2) CPP, cererea de apel trebuie să corespundă anumitor criterii, inclusiv celor de la **pct. 4) conținutul și motivele cerințelor apelantului; pct. 5) indicarea probelor și mijloacelor cu ajutorul cărora acestea pot fi administrate, dacă se invocă necesitatea administrării de noi probe.** La fel, alin.(4) prevede că, cererea de apel se depune la instanța a cărei sentință se atacă, *cu atîtea copii cîți participanți la proces sînt.*

Ulterior, la etapa judecării cauzei în instanța de apel, legiuitorul a prevăzut expres la art. 402 CPP, cazurile în care se poate declara un **apel suplimentar**, cât și procedura soluționării.

Astfel, în cazul în care inculpatul declară apel în termen și își înlocuiește apărătorul, noul apărător, în termen de 15 zile de la data primirii de către parte a copieii apelului declarat, **poate declara apel suplimentar pentru inculpat**, în care poate invoca motive adăugătoare de apel. Însă, în cazul declarării apelului suplimentar, copia de pe apelul suplimentar se înmînează părților și se acordă timp necesar pentru pregătirea către judecarea apelului.

Așa fiind, **noțiunea de apel suplimentar**, nu înseamnă o declarație verbală a titularului apelului invocată în ședința de judecată a instanței de apel, fără respectarea unor termeni procedurali și fără asigurarea drepturilor la un proces echitabil în privința

altor participanți la proces, - înmînarea copiei de pe apelul suplimentar părților și acordarea de timp necesar pentru pregătirea către judecarea apelului.

Însă, din actele cauzei rezultă că, inculpatul Raru Vladimir fiind audiat în ședința de judecată a instanței de apel din 22 mai 2013 (f.d.153, 158), peste 6 luni după declararea apelului din 18.12.2012, a solicitat „... respingerea apelului procurorului cu menținerea sentinței, deoarece nu pot achita suma totală din acțiunea civilă, solicit micșorarea sumei prejudiciului din acțiunea civilă.”

La fel, în speță, solicitarea recurentului de a casa hotărîrea instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei în ordine de apel nici nu este motivată, or recurentul nici în recursul declarat și nici în ședința instanței de apel n-a adus argumente concrete pentru a demonstra ilegalitatea sentinței primei instanțe în latura civilă, - limitîndu-se la o frază generală, precum că „... deoarece nu pot achita suma totală din acțiunea civilă”.

Partea vătămată, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel (f.d. 154), a susținut apelul procurorului, solicitînd respingerea apelului inculpatului, deoarece acesta nu i-a achitat prejudiciul moral și material.

În atare circumstanțe, raportînd situația reținută în cauză, la prevederile art. 432 alin. (2) CPP, rezultă că lipsesc temeiuri de drept de casare a hotărîrii adoptate în prezenta cauză penală și, prin urmare, se impune soluția inadmisibilității recursului ordinar declarat de inculpat, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Pavel Guțan și de inculpatul Raru Vladimir, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2013, în cauza penală privindu-l pe **Raru Vladimir Vasiliu**, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la 12 februarie 2014.

Președinte

Constantin Gurschi

Judecători

Ion Arhiliuc

Iurie Diaconu